

Handboek doorbraakoverleg thuiszitters

1 september 2016

Inleiding

Sinds 2011 heeft Amsterdam een doorbraakoverleg thuiszitters waar jongeren worden besproken die -vaak al langere tijd- niet naar school gaan en voor wie een perspectief hierop op korte termijn niet aanwezig is. Begin 2016 heeft de stichting Gedragswerk, op verzoek van de opdrachtgevers van het overleg, het hoofd onderwijs en leerplicht van de gemeente Amsterdam en de directeur van het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Amsterdam-Diemen, het functioneren van het overleg geëvalueerd. Dit heeft geresulteerd in het rapport “Naar een doorbraakoverleg 2.0” (d.d. 22 februari 2016). Eén van de adviezen hierin was het opstellen van een handboek om de werkwijze van het overleg schriftelijk vast te leggen. Het betreffende rapport biedt het kader voor dit handboek.

Met deze notitie is het handboek doorbraakoverleg een feit. Het beschrijft waar het overleg voor staat, hoe werkprocessen verlopen en de positionering van het overleg in een bredere context. Jaarlijks zal er een “update” van het handboek verschijnen.

Omdat het overleg met juristen van de gemeente Amsterdam over de privacy-aspecten die samenhangen met dit overleg nog niet is afgerond maakt dit onderwerp op dit moment nog geen onderdeel uit van het handboek. Hier wordt in de loop van 2016 separaat over gerapporteerd. Dit thema zal echter in de volgende versie van het handboek geïntegreerd worden.

Het doorbraakoverleg sluit in haar werkwijze aan bij de nieuwe definitie en terminologie die de staatssecretaris in zijn brief aan de 2^e Kamer op 3 februari 2016 voor thuiszitters introduceert: langdurig relatief verzuimers voor leerlingen die op een school staan ingeschreven maar langer dan 4 weken verzuimen en absoluut verzuimers, leerlingen die niet op een school staan ingeschreven. Hoewel het uitzonderlijk zal zijn behoudt het overleg zich echter het recht voor om in voorkomende gevallen ook thuiszitters die niet onder deze definitie vallen te bespreken.

1. Het doorbraakoverleg thuiszitters

Wat is het doorbraakoverleg?

Het doorbraakoverleg is een stedelijk overleg waar meerdere organisaties aan deelnemen. In dit overleg worden thuiszitters besproken met complexe problematiek of in een complexe situatie. Er is sprake van stagnatie in het proces. Vaak zijn er meerdere organisaties bij een casus betrokken en is samenwerking en afstemming op een ander niveau noodzakelijk om de impasse te doorbreken of om tot een passend arrangement te komen.

Doel

Het realiseren, op de kortst mogelijke termijn, van een doorbraak in de stagnatie waardoor de jongere weer onderwijs volgt of -indien dit niet mogelijk is- een passend traject dat gericht is op zijn/haar persoonlijke ontwikkeling.

Doelgroep

Leerlingen op Amsterdamse V(S)O-scholen of leerlingen zonder school die geen startkwalificatie hebben en geen onderwijs volgen en waarvoor leerplicht en het SWV VO bespreking in het doorbraakoverleg noodzakelijk vinden. Ook leerlingen uit Amsterdam die buiten Amsterdam het V(S)O bezoeken kunnen tot de doelgroep horen.

Resultaten

- 1) Binnen 3 maanden na de eerste bespreking in het doorbraakoverleg is er (perspectief op) een passend (onderwijs)traject.
- 2) Het overleg zorgt voor inzicht in de inhoud van de problematiek en het signaleert tendensen.
- 3) Het overleg levert de deelnemende organisaties inzicht op in de wijze waarop zij intern en onderling samenwerken en welke mogelijkheden er voor verbetering zijn.

Opdrachtgevers

Het hoofd onderwijs en leerplicht van de gemeente Amsterdam en de directeur van het samenwerkingsverband (SWV) VO Amsterdam-Diemen zijn gezamenlijk opdrachtgever vanwege hun verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat alle leerlingen onderwijs volgen.

Bestuurlijke inbedding

De opdrachtgevers nodigen jaarlijks, op basis van een evaluatie, de bestuurders van de deelnemende instellingen uit voor een bestuurlijk overleg. Ook de wethouder onderwijs is bij dit overleg aanwezig. In het overleg komen niet alleen de resultaten en opbrengsten in kwantitatieve zin aan de orde, op basis van een kwalitatieve analyse worden trends en knelpunten gepresenteerd die vragen om aandacht en oplossingen op bestuurlijk niveau.

Deelnemers

Aan het doorbraakoverleg nemen structureel de volgende organisaties deel: leerplicht, het onderwijsschakelloket (OSL) van het SWV, Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA), de Raad voor de Kinderbescherming, de Bascule, Samen DOEN, Altra Jeugdzorg, de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GG&GD, de William Schrikker Groep (WSG), Ouder Kind Team (OKT), Spirit, en het ROC van Amsterdam. Bij het overleg kunnen ook andere organisaties incidenteel uitgenodigd worden indien hun aanwezigheid voor het realiseren van een doorbraak van belang is. Indien noodzakelijk kunnen ook ouders en/of jongere worden uitgenodigd om het overleg bij te wonen.

2. Het voortraject

Wie kan thuiszitters aanmelden?

In principe kan elke organisatie die met thuiszitters te maken heeft en denkt dat bespreking in het doorbraakoverleg gewenst is met dit verzoek contact opnemen met leerplicht of het SWV. Maar alleen deze partijen bepalen, vanuit hun specifieke verantwoordelijkheid voor thuiszitters, of bespreking in het doorbraakoverleg plaatsvindt.

Grensverkeer

Amsterdamse leerlingen die buiten Amsterdam naar school gaan kunnen via leerplicht op de agenda van het doorbraakoverleg komen. Leerlingen die buiten Amsterdam wonen maar in Amsterdam naar school gaan worden door het OSL geagendeerd. NB. Leerlingen uit residentiële/intramurale voorzieningen die voortgezet speciaal onderwijs volgen maar buiten Amsterdam wonen vallen niet onder de categorie leerlingen voor wie grensverkeer van toepassing is. Het woonplaatsbeginsel is hier leidend.

Criteria voor aanmelding

Voorwaardelijk voor aanmelding is dat de leerling geen onderwijs meer volgt. Daarnaast is er sprake van één of meerdere van de volgende omstandigheden:

- alle reguliere mogelijkheden die leerplicht en/of SWV hebben zijn al benut (en hebben onvoldoende effect)
- er zijn veel interventies (van diverse aard) geweest maar zonder resultaat
- onduidelijkheid over de veiligheid in de thuissituatie (vanuit het perspectief van leerplicht en/of OSL)
- er zijn of veel organisaties betrokken of juist geen omdat zij niet welkom zijn
- meerdere organisaties maken zich zorgen

Routing bij leerplicht

- 1) de leerplichtambtenaar bespreekt de aanmelding met zijn coördinator en meldt de leerling als thuiszitter in registratiesysteem Erisa
- 2) de coördinator toetst of alle reguliere mogelijkheden zijn benut
- 3) de coördinator meldt de leerling bij de leerplichtambtenaar die de casuïstiek van thuiszitters in portefeuille (“doorbraak leerplichtambtenaar”)
- 4) de “doorbraak leerplichtambtenaar” brengt de casus in het vooroverleg in

Routing bij het OnderwijsSchakelLoket (OSL) van het SWV

- 1) de school (of andere ketenpartner) bespreekt de thuiszitter met de OSL-consulent
- 2) de OSL-consulent haalt informatie op bij leerplichtambtenaar die aan het OSL verbonden is en de school waar de jongere staat ingeschreven en bespreekt met hen de aanmelding voor het doorbraakoverleg
- 3) de consulent bespreekt de aanmelding met coördinator OSL
- 4) de coördinator OSL brengt de casus in het vooroverleg in

Vooroverleg agenda doorbraakoverleg

Vanuit leerplicht is een leerplichtambtenaar werkzaam bij het OSL. Dit faciliteert de samenwerking tussen leerplicht en het SWV. Zo is leerplicht o.a. snel op de hoogte van alle leerlingen die als thuiszitter bij het OSL bekend zijn. De wijze waarop de samenwerking (fysiek) vormt krijgt wordt op dit moment nader besproken.

Tussen drie en twee weken voorafgaand aan het doorbraakoverleg vindt er ter voorbereiding op de agenda vooroverleg plaats. Vanuit leerplicht nemen de “doorbraak leerplichtambtenaar” de stafmedewerker en een manager leerplicht deel. Vanuit het OSL zijn dit de coördinator van het OSL en een consulent. Een managementassistente zorgt voor de verslaglegging. De voorzitter van het doorbraakoverleg zit het vooroverleg voor.

In het vooroverleg wordt gezamenlijk vastgesteld of de jongere op het doorbraakoverleg besproken wordt. Zo mogelijk is het aanmeldingsformulier (zie bijlage 1) door leerplicht of het OSL al volledig ingevuld. Als dit (nog) niet zo is worden er afspraken gemaakt om de informatie tijdig volledig te krijgen. De bespreking van nieuwe casuïstiek vindt aan de hand van een checklist (zie bijlage 2) plaats. Bij agendering worden ouders door leerplicht ingelicht. Hier is een standaardbrief (zie bijlage 3) voor beschikbaar.

Het OSL of leerplicht stelt de school waar de leerling staat ingeschreven op de hoogte van de bespreking evenals -indien betrokken- de gezinsmanager.

In het vooroverleg wordt bij bestaande casuïstiek de actuele stand van zaken uitgewisseld. Hiervoor heeft de “doorbraak leerplichtambtenaar” over de bestaande casuïstiek informatie verkregen van de regiehouder van het doorbraakoverleg. Deze informatie wordt vastgelegd in het voortgangsverslag dat onderdeel uitmaakt van de agenda voor het volgende overleg.

3. De organisatie van het overleg

Frequentie en logistiek

Het doorbraakoverleg vindt eenmaal in de zes weken plaats. De data worden elk schooljaar voor de gehele periode ingepland. Leerplicht regelt de planning en de locatie, het overleg vindt in principe bij de gemeente plaats.

De agenda wordt twee weken voor het overleg aan de deelnemers verzonden. De agenda bestaat uit (aanmeldingsinformatie over) nieuwe casuïstiek en casuïstiek die al eerder in het overleg besproken -maar nog niet afgesloten- is, zo mogelijk aangevuld met informatie over de actuele stand van zaken naar aanleiding van afspraken in het laatste overleg en/of informatie uit het vooroverleg.

Binnen een week na het overleg ontvangen de deelnemers een verslag.

Naast de aanmeldingsinformatie bevat het verslag bij elke casus:

- relevante informatie die tijdens het overleg is ingebracht (beknopt)
- nieuwe ontwikkelingen/voortgang in de casus (samenvatting)
- afspraken over acties en wie deze uitvoert
- een actueel overzicht welke organisatie regiehouder is

Schematisch ziet e.e.a. er als volgt uit:

Week 1	Week 2	Week 3	Week 4	Week 5	Week 6
Doorbraakoverleg (maandag)	Notulen verzenden (maandag)	Selectie nieuwe casuïstiek	Vooroverleg	Agenda verzenden (maandag)	

Secretariële ondersteuning

Een managementassistente ondersteunt het doorbraakoverleg. Haar taken zijn:

- 1) deelname aan en verwerken van informatie uit het vooroverleg t.b.v. de agenda
- 2) opstellen en verzenden van de agenda
- 3) verslaglegging (inclusief actielijst)
- 4) verzending van de notulen
- 5) zorgen voor een jaarplanning en het regelen van locatie/vergaderruimte

De managementassistente werkt functioneel in opdracht van de voorzitter van het doorbraakoverleg en is afkomstig van leerplicht of het SWV.

De rol van de voorzitter van het overleg

De voorzitter is als procesbegeleider verantwoordelijk voor een effectief en efficiënt verloop van het doorbraakoverleg en -in samenspraak met de opdrachtgevers- ook voor de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn. Hij spreekt desgewenst deelnemers aan op hun kwantitatieve en/of kwalitatieve bijdrage aan het overleg.

Hij stuurt het proces op basis van de afspraken zoals die in het handboek doorbraakoverleg zijn vastgelegd en rapporteert periodiek aan de opdrachtgevers. Hij functioneert als intermediair naar opdrachtgevers als casuïstiek vastloopt en "opschaling" gewenst is.

De voorzitter werkt in opdracht van het hoofd onderwijs en leerplicht van de gemeente Amsterdam en de directeur van het samenwerkingsverband VO.

Regiehouderschap

Elke casus krijgt bij de eerste bespreking in het doorbraakoverleg een regiehouder toegewezen. Deze regiehouder is een deelnemer aan dit overleg die vanuit een specifieke betrokkenheid of verantwoordelijkheid voor de casus de aangewezen partij is om (beweging naar) een doorbraak tot stand te laten komen en/of te coördineren.

De regiehouder ziet er op toe dat alle afspraken die in het doorbraakoverleg rondom de casus zijn gemaakt tijdig worden uitgevoerd. Zo nodig overlegt hij ook met organisaties die niet aan het doorbraakoverleg deelnemen maar wel een rol (kunnen) spelen in de voortgang.

Desgewenst spreekt de regiehouder collega-organisaties aan op (het ontbreken van) hun bijdrage aan de voortgang. Als zij hierbij in gebreke blijven stelt de regiehouder de voorzitter van het doorbraakoverleg hiervan op de hoogte.

De rol van de regiehouder eindigt op het moment dat de jongere op een passend (onderwijs)traject van start is gegaan. De regiehouder monitort dus of een perspectief ook is gerealiseerd.

De regiehouder is er voor verantwoordelijk dat ouders en/of jongere over het resultaat van de bespreking in het doorbraakoverleg geïnformeerd worden.

De regiehouder zorgt voor tijdige overdracht van relevante informatie over de voortgang naar de “doorbraak leerplichtambtenaar” ten behoeve van het vooroverleg.

De casusbespreking

De eerste bespreking van de casus vindt plaats aan de hand van de volgende vragen:

- 1) is er nog meer relevante informatie beschikbaar dan het aanmeldingsformulier bevat?
- 2) wat is er aan de hand? Waardoor wordt de stagnatie veroorzaakt?
- 3) wat is er nodig om de stagnatie te doorbreken?
- 4) welke afspraken kunnen we hierbij maken?
- 5) wie is regiehouder van de casus?

In de vervolgbespreking(en) staat de voortgang van het proces centraal en worden zonodig nieuwe afspraken gemaakt.

De casus gaat van de agenda van het overleg af als er perspectief is op een passend (onderwijs)traject. De regiehouder monitort of dit perspectief ook wordt gerealiseerd. Mocht de jongere onverhoopt weer thuiszitter worden dan kan –indien functioneel- hij opnieuw in het doorbraakoverleg besproken worden.

Als het niet lukt om na 3 maanden een passend (onderwijs)traject te realiseren evalueert het doorbraakoverleg de situatie en bepaalt of er nog voldoende perspectief is om de casus op de agenda van het overleg te houden. Als dit er niet is kan reeds escalatie naar de opdrachtgevers plaatsvinden. In principe kan een jongere maximaal 6 maanden op de agenda van het doorbraakoverleg staan.

Als realisatie van het doel van het doorbraakoverleg niet mogelijk is vindt escalatie plaats. Dit betekent dat de voorzitter de casus bespreekt met de opdrachtgevers van het overleg. In dit overleg staan de oorzaken centraal en worden mogelijke vervolgacties besproken.

De rol van de deelnemers

De deelnemers aan het doorbraakoverleg opereren vanuit een brede taakopvatting. Dit vraagt om een attitude, kennis en competenties die hierbij passen. Deelnemers leveren niet alleen een bijdrage op basis van de directe betrokkenheid bij een casus en/of vanuit het perspectief vanuit hun eigen organisatie. Zij zetten zich -vanuit een helicopterview- in principe ten behoeve van alle casuïstiek in. De deelnemers hebben een mandaat van de organisatie die zij vertegenwoordigen. Dit betekent dat de afspraken die zij in het overleg maken niet vrijblijvend maar bindend zijn. Zij kunnen hierop worden aangesproken. Deze rol vraagt om specifieke bevoegdheden binnen de eigen organisatie. Het is aan de deelnemer zelf om zo'n mandaat te regelen.

NB. Als er op basis van nieuwe ontwikkelingen in relatie tot de gemaakte afspraken een koerswijziging plaatsvindt en er niet volgens afspraak gehandeld kan worden communiceert de deelnemer dit direct naar de andere betrokkenen bij de casus.

De rol van ouders

Ouders en jongere worden door de leerplichtambtenaar op de hoogte gesteld als de jongere in het doorbraakoverleg besproken wordt. Hiervoor is een brief opgesteld. Het resultaat van de bespreking wordt door de regiehouder aan de ouders en jongere gecommuniceerd. In het vooroverleg wordt vastgesteld of deelname van ouders en/of jongere aan het overleg wenselijk is.

4. Evaluatie, positionering en bestuurlijke inbedding

Evaluatie

Jaarlijks stellen het SWV en leerplicht gezamenlijk een evaluatie op. Hierin komen in ieder geval aan de orde: aantal jongeren, leeftijd, doorlooptijd en resultaat.

Deze kwantitatieve analyse wordt jaarlijks –in de maand september- in een apart “evaluatie-doorbraakoverleg” besproken. In dit overleg komen ook andere (kwalitatieve) evaluatieaspecten aan de orde:

- wat zijn de belangrijkste redenen van stagnatie?
- welke knelpunten doen zich voor?
- welke trends signaleren we?
- behalen we de doelstelling van het doorbraakoverleg?
- welke agendapunten zijn er voor de bestuurlijke agenda?
- hoe verloopt de onderlinge samenwerking in het overleg en tussen de organisaties?
- voldoet de beschrijving van de werkwijze in het handboek nog?

De evaluatie is bedoeld voor:

- de deelnemers aan het overleg, om (o.a.) te reflecteren op de doelmatigheid
- de opdrachtgevers, om inzicht te geven in kwantitatieve en kwalitatieve opbrengsten
- de organisaties van deelnemende instellingen, om inzicht te geven in kwantitatieve en kwalitatieve opbrengsten
- het bestuurlijk overleg, om knelpunten en/of beleidsprioriteiten te bespreken

Verhouding tot andere (stedelijke) overleggen

Het doorbraakoverleg wil voorkomen dat een jongere ook op een andere (stedelijke) overlegtafel besproken wordt tenzij dat vooraf onderling is afgestemd. Hierbij gaat het bv. om jongeren uit de top 1000. Om dit te voorkomen checkt leerplicht bij elke leerling die in het vooroverleg voor agendering wordt voorgedragen of deze ook op de agenda van de top 1000 staat. Als dat het geval is wordt contact opgenomen met de betrokken leerplichtambtenaar om vast te stellen of bespreking in het doorbraakoverleg leg wel/niet functioneel is. Hiervoor is het nodig om tot uitwisseling van informatie over te gaan. Dat is op dit moment een knelpunt omdat vanuit de top 1000 geen informatie wordt gegeven. Tegelijkertijd wordt via het coördinatieoverleg van leerplicht geïnventariseerd of er andere overleggen zijn waarmee afstemming over agendering wenselijk is.

Bijlage 1 Aanmeldingsformulier voor casusbespreking doorbraakoverleg

Naam:
Adres:
Geboortedatum:
BSN nummer:
Aanmelding door:
Datum 1e bespreking DB:
Thuis sinds:
Soort onderwijs:
Laatst bezochte school:
Niveau en leerjaar:
TLV VSO of PRO/ LWOO:
Proces verbaal:
Zorgmelding:
Maatregel:

- 1) Beknopte omschrijving van de situatie, zo mogelijk inclusief analyse op basis van beschikbare informatie. Wat is de reden van de stagnatie?

- 2) Welke organisaties (inclusief contactpersonen) zijn betrokken?

- 3) Welke interventies hebben plaatsgevonden?

- 4) Wat is het resultaat van de interventies?

- 5) Wat heeft de jongere nodig?

- 6) Wat is de vraag aan het doorbraakoverleg?

Bijlage 2 Checklist vooroverleg doorbraakgroep thuiszitters

- 1) Is het aanmeldingsformulier volledig en bondig ingevuld? Zo nee, welke afspraken maken we om er voor te zorgen dat dit gebeurt?
- 2) Is de vraag aan het doorbraakoverleg helder geformuleerd?
- 3) Is de “reguliere route” van leerplicht en OSL afgerond?
- 4) Is het escalatiemodel toegepast?
- 5) Is er sprake van een samenwerkingsprobleem?
- 6) Is (het bekend of) er een uitvoeringsoverleg is geweest?
- 7) Staat de leerling op de agenda bij een ander stedelijk overleg?
- 8) Zijn het OSL en leerplicht allebei van mening dat bespreking in het doorbraakoverleg passend is?
- 9) Zijn of worden ouders op de hoogte gesteld van bespreking in het doorbraakoverleg? Door wie? Op welke wijze?
- 10) Zijn of worden andere organisaties op de hoogte gesteld van bespreking in het doorbraakoverleg? Wie bericht de school? Is –indien van toepassing- de gezinsmanager op de hoogte?
- 11) Is deelname van ouders aan het doorbraakoverleg wenselijk?
- 12) Moeten nog andere partijen worden uitgenodigd om deel te nemen aan de casusbespreking?

Bijlage 3 Brief aan ouders bij bespreking in doorbraakoverleg

Geachte ouder(s), verzorger(s) en naam kind,

Ik heb mij voorgenomen naam kind aan te melden voor bespreking in het zogenaamde Doorbraakoverleg Thuiszitters. In deze brief leg ik u uit waarom en wat dat betekent voor u als ouder(s), verzorger(s) en voor naam kind.

In het Doorbraakoverleg Thuiszitters worden jongeren besproken die om wat voor reden dan ook thuis zitten en bij wie de voortgang op het weer naar school gaan vast loopt.

In het Doorbraakoverleg werken 12 organisaties* met elkaar samen. Het overleg komt ééns in de zes weken bij elkaar en bespreekt op welke wijze de vastgelopen situatie weer op gang kan komen. U wordt geïnformeerd over de voortgang.

Voor u als ouder(s), verzorger(s) en voor naam kind betekent dit dat we met grote zorgvuldigheid en kennis van alle partners bekijken hoe we hem/haar weer op school kunnen krijgen of in een ander passend traject dat gericht is op zijn/haar persoonlijke ontwikkeling.

Met vriendelijke groet,

Naam behandelend leerplichtambtenaar

*Partners zijn: leerplicht, het onderwijschakelloket (OSL) van het SWV, Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA), de Raad voor de Kinderbescherming, de Bascule, Samen DOEN, Altra Jeugdzorg, de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD, de William Schrikker Groep (WSG), het Ouder Kind Team (OKT), Spirit, en het ROC van Amsterdam.